

FOLKETINGETS EU-OPLYSNING

Christiansborg
1240 København K
telefon 3337 3337
fax 3337 3330
euopl@folketinget.dk
www.eu-oplysningen.dk

NR. 29

JUNI 2008

Euroforbeholdet

De danske forbehold

Danmark har forbehold over for deltagelsen i fire af EU's centrale samarbejdsområder:

- Euroen
- Forsvarssamarbejdet
- Samarbejdet om retlige og indre anliggender
- Unionsborgerskabet

Det betyder, at Danmark står uden for den fælles mønt, EU's beslutninger og aktioner inden for forsvarsområdet og den del af det retlige samarbejde, der i dag handler om visumpolitik, asyl- og immigrationspolitik og civilretligt samarbejde. Forbeholdet over for unionsborgerskabet sikrer, at unionsborgerskabet ikke træder i stedet for det nationale statsborgerskab. Med Amsterdamtraktaten (1999) blev sætningen om, at unionsborgerskabet ikke træder i stedet for statsborgerskabet ført ind i traktaten og gælder nu alle EU's medlemslande.

De fire forbehold blev til efter det danske nej ved folkeafstemningen om Maastrichttraktaten den 2. juni 1992. Et flertal af Folketingets partier formulerede i oktober samme år et nationalt kompromis. I det nationale kompromis blev de fire samarbejdsområder i Maastrichttraktaten, som Danmark ønskede forbehold overfor, udpeget. De andre EU-medlemslande accepterede på topmødet i Edinburgh i december 1992 Danmarks forbehold (Edinburgh-afgørelsen).

Ændring af forbeholdene

Danmark kan til enhver tid underrette de øvrige EU-medlemslande om, at Danmark ikke længere ønsker at benytte sig af alle eller en

del af forbeholdene. De danske forbehold kan til gengæld kun fjernes eller ændres efter folkeafstemning i Danmark.

Hvad er den Økonomiske og Monetære Union?

Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en) er den del af EU-samarbejdet, der handler om den fælles monetære politik (se boks) og koordinationen af de økonomiske politikker. En fælles valuta som euroen understøttes bedst af en fælles monetær politik. Det vil sige en central fastsættelse af penge- og valutapolitikken for alle de lande, der deltager. Den Europæiske Centralbank (ECB) varetager derfor eurolandenes penge- og valutapolitik. Det er ECB, der fastsætter det renteniveau, som gælder i hele euroområdet. ØMU'en omfatter også en samordning af medlemslandenes økonomiske politikker. Selvom f.eks. finanspolitikken varetages af det enkelte medlemsland, er der fastsat fælles regler for, hvor stort det offentlige budgetunderskud og den offentlige gæld må være i EU-landene.

Hvad betyder ØMU-forbeholdet?

Danmark har et forbehold over for den tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union, fordi denne fase rummer indførelsen af euroen som valuta. Danmark har derfor stadig den danske krone som valuta, og det er den danske Nationalbank, der varetager den danske pengepolitik. Danmark er til gengæld ikke repræsenteret i Den Europæiske Centralbanks Styrelsesråd, der fastsætter den monetære politik for euroområdet. Danmark deltager heller ikke i møderne i eurogruppen, der er en uformel sammenslutning af de lande, som har euroen som valuta. Gruppen diskuterer emner

HVAD ER MONETÆR POLITIK?

Monetær politik er en centralbanks brug af renter eller pengeudbud til at påvirke økonomien. Formålet med den monetære politik kan være at påvirke den økonomiske vækst, prisudviklingen, valutakursen eller betalingsbalancen. ECB's primære mål med den monetære politik er prisstabilitet (lav inflation).

... VIDSTE DU?

... at EU's fælles valuta fik navnet "euroen" på et møde for EU's stats- og regeringschefer i december 1995 i den spanske hovedstad Madrid. Eurotegnet €-symbolet for euroen - blev valgt med inspiration fra det græske bogstav epsilon (ε). Ifølge ophavsmændene blev der derved knyttet en reference til den europæiske civilisations vugge. De to tværgående streger skulle symbolisere euroens stabilitet.

... VIDSTE DU?

... at den irske befolkning stemte nej til Lissabontraktaten ved en folkeafstemning den 12. juni 2008. 53,4 % stemte nej og 46,6 % stemte ja.

Der er derfor usikkerhed om, hvad der sker med traktaten, da den først kan træde i kraft, når alle 27 EU-lande har godkendt den endeligt.

HVAD KRÆVES DER FOR AT KUNNE INDFØRE EUROEN?

Landene skal opfylde de såkaldte konvergenskriterier for at blive optaget i euro-samarbejdet. Konvergenskriterierne er økonomiske krav til landenes prisstabilitet, renteniveau, offentlig budgetsaldo og gældsniveau. Prisudviklingen (inflationen) og det langfristede renteniveau må ikke overstige det gennemsnitlige niveau i de tre EU-lande med den laveste prisudvikling med mere end henholdsvis 1,5 og 2 procentpoint. Budgetunderskuddet må ikke overstige tre procent af bruttonationalproduktet (BNP). Den offentlige såkaldte bruttogæld må ikke overstige 60 procent af BNP.

Der er også et krav om en stabil valutakursudvikling i forhold til euroen. Kravet opfyldes ved at deltage i fastkurssamarbejdet ERM II (Exchange Rate Mechanism) i minimum to år. ERM II fungerer ved, at der fastlægges en centralkurs over for euroen, omkring hvilken den pågældende valuta kan svinge inden for et bånd på normalt +/- 15 procent. På nuværende tidspunkt deltager Danmark, Estland, Letland, Litauen og Slovakiet i ERM II. Danmarks udsvingsbånd i forhold til centralkursen er begrænset til +/- 2,25 procent.

af relevans for eurosamarbejdet inden de ordinære rådsmøder for EU's økonomi- og finansministre.

Eurolande

Den 1. januar 1999 blev euroen indført som elektronisk valuta. Efter en treårig overgangsperiode blev eurosedler og -mønter sat i omløb den 1. januar 2002.

Der er på nuværende tidspunkt 15 EU-lande, der deltager i eurosamarbejdet (se boks). Selvom Danmark ikke har indført euroen som national valuta, er den danske krone tæt knyttet til euroen. Danmark deltager således i et fastkurssamarbejde kaldet ERM II (se boks), hvor valutakursen mellem euroen og den danske krone holdes inden for et snævert udsvingsbånd.

EUROLANDE

Følgende EU-lande har på nuværende tidspunkt indført euroen som national valuta:

1999: Belgien, Tyskland, Spanien, Frankrig, Irland, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Østrig, Portugal og Finland.

2001: Grækenland.

2007: Slovenien.

2008: Malta og Cypern.

Lande uden for euroen

Traktaten bestemmer, at nye EU-lande skal indføre euroen, når deres økonomier lever op til de såkaldte konvergenskriterier (se boks). Det er kun Danmark og Storbritannien der, i kraft af et forbehold, ikke er forpligtiget til at indføre euroen.

Lissabontraktaten og ØMU-forbeholdet

EU's nye traktat, Lissabontraktaten, der endnu ikke er trådt i kraft, ændrer ikke på det danske ØMU-forbehold. Lissabontraktaten ændrer heller ikke nævneværdigt på samarbejdet inden for det økonomiske og monetære område. Hvis Lissabontraktaten træder i kraft, får den Europæiske Centralbank fremover status af en egentlig EU-institution, og eurogruppen bliver skrevet ind i traktaten med en fast formand for to et halvt år ad gangen. Lissabontraktaten betyder, at der vil komme flere beslutninger, der vedrører eurolandene, som Danmark ikke kan medvirke til.

Folkeafstemning om ophævelse af ØMU-forbeholdet

Danmark har tidligere afholdt en folkeafstemning om ophævelse af det danske ØMU-forbehold. Den 28. september 2000 gik danskerne til stemmeurnerne, og et flertal på 53,2 procent stemte nej til en dansk eurodeltagelse.

Læs mere om euroforbeholdet på EU-Oplysnings temaside: www.euo.dk

